

**You have downloaded a document from
RE-BUS
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Welkome to... czyli Witamy w Bibliotece Brytyjskiej Uniwersytetu Śląskiego

Author: Krystyna Grudzień

Citation style: Grudzień Krystyna. (2008). Welkome to... czyli Witamy w Bibliotece Brytyjskiej Uniwersytetu Śląskiego. W: M. Kycler, D. Pawelec (red.), "Biblioteka otwarta : wczoraj i jutro Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego" (S. 288-292). Katowice : Oficyna Wydawnicza Wacław Walasek.

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Krystyna Grudzień

Welcome to... czyli Witamy w Bibliotece Brytyjskiej Uniwersytetu Śląskiego!

Pod takim tytułem ukazał się w „Gazecie Uniwersyteckiej”¹ skromny artykuł, notka raczej, o naszej bibliotece, która funkcjonowała dopiero trzeci rok. I chociaż zależało nam na zwiększeniu liczby czytelników, to zarazem nie moglibyśmy sprostać ich oczekiwaniom, ponieważ w tego typu bibliotece obowiązywała niepisana zasada, że większość tytułów posiadamy tylko w jednym egzemplarzu.

Biblioteka Brytyjska UŚ podobnie jak pozostałe siedem funkcjonujących w całym kraju powstała dzięki porozumieniom zawartym między British Council, a poszczególnymi uniwersytetami w Polsce. Prowadzenie biblioteki i szeroki do niej dostęp dla ludności kraju, w którym znajduje się placówka British Council jest jednym z kluczowych zadań tej organizacji.

British Council to organizacja powołana do podtrzymywania związków Wielkiej Brytanii z innymi krajami. Powstała w 1934 i dzisiaj ma przedstawicielstwa w 233 miastach 109 krajów całego świata, z którymi współpracuje w dziedzinie kultury i nauki. British Council jest instytucją niezależną i apolityczną, chociaż w dużej mierze finansowaną przez rząd brytyjski.

Już w 1938 British Council rozpoczęła działalność w Warszawie i niemal natychmiast po zakończeniu II wojny światowej została ona wznowiona. Na zasadzie wzajemności otwarto w Londynie Instytut Kultury Polskiej.

Warszawska biblioteka przez wiele lat była jedyną w naszym kraju i cieszyła się dużą popularnością, dlatego w latach 1960–1990 zakładano biblioteki w kolejnych ośrodkach uniwersyteckich.

Propozycja British Council, aby taką placówkę utworzyć w Katowicach spotkała się z dużą przychylnością władz uniwersyteckich i dyrekcji ówczesnej Biblioteki Głównej, ponieważ

---

¹ M. Buk: *Welcome to...* „Gazeta Uniwersytecka” 1994, nr 18, s. 11.

potraktowano to jako szansę na większy dostęp środowiska uniwersyteckiego do literatury i czasopism w języku angielskim. Wypada przypomnieć, że początek lat 90-tych to ciągle był okres bardzo ograniczonych możliwości zakupu literatury zachodniej.

Podpisanie pierwszej „Umowy o współpracy między British Council a Uniwersytetem Śląskim w Katowicach” odbyło się podczas uroczystej inauguracji roku akademickiego 1991/1992; aktu tego dokonali – JM Rektor profesor Maksymilian Pazdan i ówczesny dyrektor British Council Poland Charles M. Chadwick. Była to i jest umowa odnawialna; w następnych latach kolejni rektorzy w uzgodnieniu z dyrekcją Biblioteki UŚ wyrażali zgodę na przedłużanie jej ważności.

Od początku Biblioteka i Czytelnia Brytyjska UŚ znajdowała się w strukturze organizacyjnej BUŚ, która godziła się na ponoszenie ciężaru prowadzenia i utrzymywania biblioteki specjalistycznej, przeznaczonej przede wszystkim dla swojego środowiska akademickiego, ale dostępnej również dla mieszkańców regionu. Pierwszymi czytelnikami byli oczywiście studenci i pracownicy naszej uczelni, ale stopniowo krąg ten rozszerzał się dzięki uniwersalności zbiorów.

U progu działalności księgozbiór liczył ok. 1500 woluminów i 42 tytuły dzienników i czasopism o różnej tematyce i częstotliwości, ale zmieniający się rynek wydawniczy, coraz większy wybór tłumaczeń na język polski, a także obserwacje jakiego typu literatury najbardziej potrzebują użytkownicy spowodowały, że od kilku już lat księgozbiór utrzymuje się w granicach 9 tys. woluminów, a tradycyjne czasopisma wypierane są przez bazy elektroniczne² oraz Internet. Księgozbiór jest powiększany głównie w zakresie językoznawstwa i metodyki nauczania języka angielskiego, szeroko pojętej klasyki brytyjskiej łącznie z opracowaniami na jej temat oraz „fiction” – czyli współczesnej powieści brytyjskiej. Ogromną popularnością cieszą się tzw. simplified version – czyli książeczki wspomagające naukę języka na różnych poziomach zaawansowania; mieliśmy też i nadal mamy dużo kaset z nagraniami literackimi, czytаныmi przez wybitnych aktorów brytyjskich.

Zbiory kupowane i dostarczane przez British Council systematycznie się powiększały, a katalogi były też ciekawe i oryginalne, bo od początku dostawaliśmy z Londynu mikrofiszę z naszym księgozbiorem uporządkowanym alfabetycznie i rzeczowo, a czytelnicy do nich budzili zaciekawienie.

Wprawdzie pierwszego PC-ta też dostaliśmy wcześniej, ale na program do zautomatyzowanego katalogowania, rejestracji czytelników i wypożyczeń musieliśmy poczekać jeszcze kil-

---

² Pełny wykaz baz znajduje się na naszej stronie: www.bg.us.edu.pl/bcl.

ka lat. Pełną automatyzację dał nam dopiero program Softlink ALICE, który po uprzednim przetestowaniu na świecie i w Warszawie można było wprowadzić u nas od stycznia 2005.

Komputery, w które British Council regularnie nas wyposażał od połowy lat 90-tych służyły jako edytor tekstów, jako łączność z Internetem, a dla czytelników głównie jako czytniki baz na CD-ROM-ach z informacjami o kursach językowych i możliwościach edukacji w Wielkiej Brytanii.

Należy podkreślić, że już wtedy dzięki bazie pn. BOOKFIND mogliśmy przygotowywać dla studentów szczegółowe zestawienia bibliograficzne na określony temat, a potem pośredniczyliśmy w wypożyczeniach międzybibliotecznych w kraju i w Wielkiej Brytanii. Obecnie nasi czytelnicy mają jeszcze lepszy, bo samodzielny dostęp do prenumerowanych przez British Council elektronicznych baz danych.

Charakter zbiorów i ich dostępność spowodowały zapewne, że przez minione szesnaście lat z biblioteki skorzystało prawie 21 tys. czytelników, którzy wypożyczyli łącznie ok. 302 tys. woluminów, druków zwartych oraz blisko 140 tys. kaset, płyt CD i filmów na DVD.

Dane statystyczne pokazują, że ok. 50% czytelników odnawia swoje członkostwo.

Wypełniając funkcje dydaktyczne przywiązujemy dużą wagę do szkolenia młodych ludzi, z których wyrastają dorośli czytelnicy, w większości studenci UŚ, zwłaszcza filologii angielskiej. Zapoznavanie z biblioteką odbywa się poprzez tzw. lekcję biblioteczną połączoną z projekcją filmu dokumentalnego; przeprowadziliśmy ok. 160 takich lekcji dla ponad 3,5 tys. uczniów szkół ponadpodstawowych całego regionu.

Wystawy – to kolejny sposób promowania kultury brytyjskiej; udostępnialiśmy je zarówno u siebie jak i na zewnątrz, były to zestawy różnego rodzaju pięknych, niejednokrotnie artystycznych plakatów, były też wspaniałe kolekcje książek zwłaszcza w ramach wieloletnich programów literackich British Council takich jak „Faces and Places” lub „Imagine This”. Niektórym, eksponowanym u nas w bibliotece towarzyszyły wykłady, które przybliżały temat zwiedzającym. Współpracowaliśmy też z wieloma instytucjami, które gościły u siebie nasze wystawy plakatowe, np. Centrum Promocji Kultury Zagranicznej Politechniki Śląskiej, Muzeum Miejskie w Sosnowcu (Pałac Schoena).

Największą i mającą prawdziwe znaczenie historyczne i zapisaną w annałach miejskich była wystawa „Orzeł i Lew”, którą zaprezentowano w Górnośląskim Centrum Kultury (XII 1996). Po raz pierwszy wystawa ta została pokazana na Zamku Królewskim w Warszawie (III 1996), a uroczystego jej otwarcia dokonała królowa Elżbieta II podczas jedynej oficjalnej wizyty w naszym kraju. Wystawa ilustrowała 900-letnie związki historyczne, kulturalne, społeczne i partnerskie pomiędzy odległymi geograficznie, a jednak bliskimi sobie krajami: Polską i Wielką Brytanią. Była to wystawa objazdowa, więc eksponowano ją również w Katowicach, a jej otwarcia dokonał znany historyk brytyjski, znawca spraw polskich – profesor Norman Davies. Udało się także zorganizować spotkanie z Profesorem z okazji świeżo wydanej „Europe – a History”. W uroczystym otwarciu wystawy i w spotkaniu z Normanem Daviesem wzięły udział władze uniwersyteckie oraz bardzo liczna grupa studentów naszej uczelni. Akcję promocyjną prowadziliśmy przy wydatnej pomocy agend uniwersyteckich, dzięki czemu informacja o wystawie dotarła do szerokich kręgów społeczności akademickiej, co zaowocowało dużą liczbą zwiedzających.

Wracając do wizyty Jej Królewskiej Mości muszę zaznaczyć, że miałam zaszczyt uczestniczyć w spotkaniu z królową Elżbietą II i zapamiętam m.in. zdumienie i autentyczny podziw Królowej, kiedy przedstawiono Jej statystykę dotyczącą pozytywnych wyników egzaminów językowych w Polsce: Polacy znaleźli się w statystykach powyżej średniej światowej. Wyniki te zawdzięczamy realizacji kolejnego zadania jakie wypełnia British Council: „oferowanie w całej Polsce szerokiego zakresu brytyjskich egzaminów językowych i profesjonalnych, łącznie z uznawanymi na całym świecie egzaminami Cambridge ESOL z języka angielskiego jako języka obcego”³. W naszej bibliotece można się było dowiedzieć wszystkiego na temat „Cambridge Exams”, udostępnialiśmy też testy przygotowujące do nich; wśród posiadaczy certyfikatów językowych jest bardzo wielu pracowników Uniwersytetu Śląskiego.

W pracy stosujemy różne techniki informacyjne, ale kontakt osobisty z czytelnikiem uważamy za najważniejszy, dlatego oprócz wykładów tematycznie związanych z wystawami organizowane były spotkania autorskie. Gościliśmy więc różnych przedstawicieli kultury brytyjskiej, np. świetnego językoznawcę Philipa Prowse, poetę Edwina Morgana, który recytował swoje wiersze, prozaika Niall’a Griffiths’a, który swoją twórczość tak określił: „zarówno krawciarze jak i ludzie z tatuażem na twarzy przychodzą posłuchać moich czytanek” oraz pisarkę o serbskich korzeniach – Vesnę Goldsworthy.

---

³ Informacja nt. zadań British Council znajduje się na: <http://www.britishcouncil.org/pl/poland-who-we-are.htm>.

Szesnaście lat działalności Biblioteki Brytyjskiej UŚ wydaje się być krótkim okresem, ale przez czytelników jak i przez nas bardzo dobrze wykorzystanym i nasyconym wydarzeniami. Ponawiam więc zaproszenie ...*welcome to our library!*

Abstract

The article contains a short description of the British Council activity, Library existence accompanying circumstances, the collection of the library and its availability, characteristic methods and forms of work, accompanying events: exhibitions, lectures and meetings with authors.

